

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Connie Hellestø	GBNR - 27/4, FA - V83	14/541

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
055/15	Plan- og økonomiutvalget	PS	27.08.2015
068/15	Drifts- og miljøutvalget	PS	26.08.2015

Søknad fra Hildegunn Steinskog Mydland om bygging av landbruksvei på gnr. 27, bnr. 4, Gjesdal

Rådmannens forslag til vedtak:

I medhold av forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål § 3-3 gir Gjesdal kommune ikke tillatelse til å bygge 300 meter landbruksvei, på gnr. 27, bnr. 4 i Gjesdal kommune. Søknad om bygging av landbruksvei datert 14.3.2014 avslås.

I følge Naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i §§ 8 til 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Tiltaket er vurdert til å være negativt for naturmangfoldet lokalt, og er i strid med kommuneplanens bestemmelser og retningslinjer.

Drifts- og miljøutvalget - 068/15

DMU - behandling:

Krf, Ap, Sp, H og Frp fremmet et alternativt forslag til vedtak:

I medhold av forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål § 3-3 gir Gjesdal kommune tillatelse til å bygge 300 meter landbruksvei, på gnr. 27, bnr. 4 i Gjesdal kommune, som omsøkt.

Gjesdal kommune legger vekt på at omsøkt landbruksveg vil gi landbruksfaglig helhetsløsning, styrke driftsgrunnlaget på bruket, og på sikt føre til økt matproduksjon. Det legges særlig vekt på at området som omsøkt landbruksveg er planlagt i er i en gjengroingsfase. Vegen vil bidra til å skjytte kystlyngheia.

Tiltaket vurderes til å være noe negativ for naturmangfoldet. Landbruksvegen kan likevel være positiv for naturmangfoldet da det kan føre til bedre skjøtsel av kystlyngheia.

Godkjenningen blir gitt på følgende vilkår (jf § 3-4):

- 1. Fristen for bygging av veien er 3 år regnet fra vedtaksdato. Dersom ikke tiltaket er ferdig innen fristen, faller godkjenningen bort.*
- 2. Ved eventuelle funn av automatisk fredete kulturminner skal arbeidet stoppes umiddelbart, og funnet meldes til Rogaland fylkeskommune.*

3. Eksisterende bekker og grøfter skal holdes åpne og ikke forringes.
4. Veien må leggest naturlig i terrenget og med god linjeføring, slik at den blir minst mulig synlig. Eventuell veiskjæring og veiskulder skal enten steinsettes på en fin måte eller plastres med mold og sås til.
5. Veien skal bygges i samsvar med "Normaler for landbruksveger med byggebeskrivelser" gitt av Landbruksdepartementet.
6. Tiltakshaver er ansvarlig for å innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser etter andre lovverk.
7. Gjesdal kommune skal ha melding når veien er ferdig for å måle opp og registrere den.

Fellesforslaget ble satt opp i mot rådmannens forslag til vedtak og fikk 9 mot 2 (V og Krf 1 (Mona-Lisa Hovland)) stemmer og ble vedtatt.

DMU - vedtak:

I medhold av forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål § 3-3 gir Gjesdal kommune tillatelse til å bygge 300 meter landbruksvei, på gnr. 27, bnr. 4 i Gjesdal kommune, som omsøkt.

Gjesdal kommune legger vekt på at omsøkt landbruksveg vil gi landbruksfaglig helhetsløsning, styrke driftsgrunnlaget på bruket, og på sikt føre til økt matproduksjon. Det legges særlig vekt på at området som omsøkt landbruksveg er planlagt i er i en gjengroingsfase. Vegen vil bidra til å skjytte kystlyngheia.

Tiltaket vurderes til å være noe negativ for naturmangfoldet. Landbruksvegen kan likevel være positiv for naturmangfoldet da det kan føre til bedre skjøtsel av kystlyngheia.

Godkjenningen blir gitt på følgende vilkår (jf § 3-4):

1. Fristen for bygging av veien er 3 år regnet fra vedtaksdato. Dersom ikke tiltaket er ferdig innen fristen, faller godkjenningen bort.
2. Ved eventuelle funn av automatisk fredete kulturminner skal arbeidet stoppes umiddelbart, og funnet meldes til Rogaland fylkeskommune.
3. Eksisterende bekker og grøfter skal holdes åpne og ikke forringes.
4. Veien må leggest naturlig i terrenget og med god linjeføring, slik at den blir minst mulig synlig. Eventuell veiskjæring og veiskulder skal enten steinsettes på en fin måte eller plastres med mold og sås til.
5. Veien skal bygges i samsvar med "Normaler for landbruksveger med byggebeskrivelser" gitt av Landbruksdepartementet.
6. Tiltakshaver er ansvarlig for å innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser etter andre lovverk.
7. Gjesdal kommune skal ha melding når veien er ferdig for å måle opp og registrere den.

PLØ - behandling:

Innstilling fra møte i drifts- og miljøutvalget 26.08.15:

I medhold av forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål § 3-3 gir Gjesdal kommune tillatelse til å bygge 300 meter landbruksvei, på gnr. 27, bnr. 4 i Gjesdal kommune, som omsøkt.

Gjesdal kommune legger vekt på at omsøkt landbruksveg vil gi landbruksfaglig helhetsløsning, styrke driftsgrunnlaget på bruket, og på sikt føre til økt matproduksjon. Det legges særlig vekt på at området som omsøkt landbruksveg er planlagt i er i en gjengroingsfase. Vegen vil bidra til å skjøtte kystlyngheia.

Tiltaket vurderes til å være noe negativ for naturmangfoldet. Landbruksvegen kan likevel være positiv for naturmangfoldet da det kan føre til bedre skjøtsel av kystlyngheia.

Godkjenningen blir gitt på følgende vilkår (jf § 3-4):

- 1. Fristen for bygging av veien er 3 år regnet fra vedtaksdato. Dersom ikke tiltaket er ferdig innen fristen, faller godkjenningen bort.*
- 2. Ved eventuelle funn av automatisk fredete kulturminner skal arbeidet stoppes umiddelbart, og funnet meldes til Rogaland fylkeskommune.*
- 3. Eksisterende bekker og grøfter skal holdes åpne og ikke forringes.*
- 4. Veien må leggest naturlig i terrenget og med god linjeføring, slik at den blir minst mulig synlig. Eventuell veiskjæring og veiskulder skal enten steinsettes på en fin måte eller plastres med mold og sås til.*
- 5. Veien skal bygges i samsvar med "Normaler for landbruksveger med byggebeskrivelser" gitt av Landbruksdepartementet.*
- 6. Tiltakshaver er ansvarlig for å innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser etter andre lovverk.*
- 7. Gjesdal kommune skal ha melding når veien er ferdig for å måle opp og registrere den.*

Per Steinskog, Krf fremmet forslag fra møte i drifts- og miljøutvalget 26.08.15. Forslaget ble vedtatt med 10 mot 1 (Mona Lisa Hovland, Krf) stemmer.

PLØ - vedtak:

I medhold av forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål § 3-3 gir Gjesdal kommune tillatelse til å bygge 300 meter landbruksvei, på gnr. 27, bnr. 4 i Gjesdal kommune, som omsøkt.

Gjesdal kommune legger vekt på at omsøkt landbruksveg vil gi landbruksfaglig helhetsløsning, styrke driftsgrunnlaget på bruket, og på sikt føre til økt matproduksjon. Det legges særlig vekt på at området som omsøkt landbruksveg er planlagt i er i en gjengroingsfase. Vegen vil bidra til å skjøtte kystlyngheia.

Tiltaket vurderes til å være noe negativ for naturmangfoldet. Landbruksvegen kan likevel være positiv for naturmangfoldet da det kan føre til bedre skjøtsel av kystlyngheia.

Godkjenningen blir gitt på følgende vilkår (jf § 3-4):

- 1. Fristen for bygging av veien er 3 år regnet fra vedtaksdato. Dersom ikke tiltaket er ferdig innen fristen, faller godkjenningen bort.*
- 2. Ved eventuelle funn av automatisk fredete kulturminner skal arbeidet stoppes umiddelbart, og funnet meldes til Rogaland fylkeskommune.*
- 3. Eksisterende bekker og grøfter skal holdes åpne og ikke forringes.*
- 4. Veien må legges naturlig i terrenget og med god linjeføring, slik at den blir minst mulig synlig. Eventuell veiskjæring og veiskulder skal enten steinsettes på en fin måte eller plastres med mold og sås til.*
- 5. Veien skal bygges i samsvar med "Normaler for landbruksveger med byggebeskrivelser" gitt av Landbruksdepartementet.*
- 6. Tiltakshaver er ansvarlig for å innhente eventuelle andre nødvendige tillatelser etter andre lovverk.*
- 7. Gjesdal kommune skal ha melding når veien er ferdig for å måle opp og registrere den.*

Søknad fra Hildegunn Steinskog Mydland om bygging av landbruksvei på gnr. 27, bnr. 4, Gjesdal

Bakgrunn for saken:

Hildegunn Steinskog Mydland eier og driver landbrukseiendommen gnr. 27, bnr. 4 i Gjesdal. Det søkes om å bygge landbruksvei i areal som i kommuneplanens arealdel er vist med hensynssone for biologisk mangfold. Kartlagte naturområder og viltområder skal jamfør kommuneplanens retningslinjer pkt c ivaretas i samsvar med Naturmangfoldloven. Omsøkt tiltak er i strid med naturmangfoldlovens § 4.

Etter politisk delegeringsreglement vedtatt 2012 er naturmangfoldloven delegert til Drifts- og miljøutvalget, og Plan- og økonomiutvalget er delegert myndighet etter jordloven. Saken legges av den grunn frem for begge utvalg.

Saksopplysninger:

Hildegunn Steinskog Mydland søkte den 14.3.2014 om å bygge 300 meter landbruksvei. Årsaken til lang saksbehandlingstid er sakens kompleksitet, samt stor saksmengde.

Den omsøkte veien skal benyttes til å øke gårdens innmarksbeite- og spredeareal. Området hvor veien er planlagt består jamfør gårdskart av jorddekt fastmark.

Steinskog Mydland driver i dag med melkekyr, storfe, sau- og hestehold. Per 1.1.2015 disponerte Steinskog Mydland 25 melkekyr, 54 andre storfe, 34 vinterfora sau. Det er nylig bygget om til løsdrift med melkerobot. Planen er å øke antall melkekyr noe. Gårdsbruket består jf. gårdskart produsert av skog og landskap av 150 dekar fulldyrka jord, 166 dekar innmarksbeite og 133 dekar skog av høy bonitet. Eiendommens totalareal er på 808 dekar.

Steinskog Mydland har i vedtak datert 18.5.2007 fått tillatelse av Gjesdal kommune til å fulldyrke 80 dekar innmarksbeite. Det er nå dyrket opp ca 55 dekar av dette, 29 dekar av dette var innmarksbeite som var godkjent til å spre husdyrgjødsel på. Det er behov for mer innmarksbeite og bruket må i tillegg kjøpe grovfôr. I brev datert 18.6.2014 søker Steinskog Mydland om dispensasjon fra forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav for å spre husdyrgjødsel på utmarksbeite slik at dette blir omgjort til innmarksbeite.

Omsøkt landbruksvei ligger innenfor et område hvor det er registrert naturtypen kystlynghei. Søknad om bygging av landbruksvei er datert etter kystlynghei ble utvalgt naturtype. Ved behandling av søknaden vil dette av den grunn ikke tas med i vurderingen.

Kystlynghei er registrert i Norsk rødliste for naturtyper 2011 oppført som "*Sterkt truet*".

Området som er registrert som kystlynghei er registrert som hensynssone – biologisk mangfold, H560-1, i kommuneplanens arealdel. I retningslinjer til kommuneplanens arealdel står det følgende om sone med særlig hensyn til bevaring av naturmiljø/biologisk mangfold (H560): "*Områder kartlagt som naturtyper og viltområder skal ivaretas i samsvar med forvaltningsmål satt i Naturmangfoldloven § 4 og 5*".

Gjesdal kommune var ved fagansvarlig for landbruk, natur og miljø Gudrun Kristensen, og fagkonsulent landbruk Connie Hellestø sammen med søker på befaring i det aktuelle området den 4.6.2014. Under befaringen ble det sett på plasseringen av veien, samt kystlyngheias tilstand.

I medhold av forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål § 3-1 ble søknaden sendt til Fylkesmannen i Rogaland for uttale. I brev datert 15.5.14 svarer

Fylkesmannens landbruksavdeling blant annet at de er *"negativ til å opne opp for bruk som kan redusere verdien på dette området med spesielle og verdifulle biologiske kvaliteter. Vidareføring av eksisterende beitebruk i området er ynskjeleg og heilt naudsynt for å oppretthalde miljøkvalitetane i området."*

I medhold av forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål § 3-1, ble Kulturmyndighetene gitt anledning til uttale i saken. I deres svar datert 26.3.14 svarer de at omsøkte tiltak ikke vil komme i konflikt med automatisk fredete kulturminner.

Søknaden behandles etter forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål og Naturmangfoldloven.

Vurdering av de miljørettslige prinsippene ved en offentlig beslutning – Naturmangfoldlovens §§ 8 - 12:

Om § 8: Omsøkt landbruksvei ligger inne i registrert naturtype – kystlynghei *"Tindafjellet-Fitjanuten øst for Skurve"*. Område er på ca 1 347 dekar. I områdeomtalen leser en følgende: *"Det er noe innslag av tørrhei (sterkt truet veietasjonstype) av fine utforminger. Lokaliteten er noe oppstykket som følge av gjødselfåvirkning, men et visst areal er likevel av åpent lyngheipreg. Lokaliteten er gitt verdi viktig (B-område) under tvil. Deler med tiltakende gjengroing og partier med gjødselfåvirkning trekker noe ned. Skjøtsel/hensyn: Det er ønskelig med brenning i tørrheipartier med grov lyng og eineroppslag. Generelt bør beitepresset økes, og partier som ikke beites bør beites. Gjødsling og fysiske inngrep bør unngås. Mulige trusler: Redusert beitepress, oppgjødsling, fysiske inngrep."*

Kystlynghei er i Norsk rødliste for naturtyper 2011 oppført som *"Sterkt truet"*.

Det er registrert yngleområde for tårnfalk 700 meter vest for den omsøkte landbruksveien. Videre er det registrert leveområder for hare som kommer i direkte kontakt med landbruksveien.

Kunnskapsgrunnlaget i forbindelse med dette tiltaket vurderes til å være tilstrekkelig.

Om § 9: Føre-var-prinsippet skal sikre at dersom det er fare for alvorlig eller uomstøtelig skade, skal ikke mangel på full vitenskapelig sikkerhet bli brukt som grunn til å gjennomføre et naturinngrep.

Dersom omsøkt landbruksvei blir bygget vet en at vegetasjonen rundt landbruksveien over tid vil endre seg fra å være dominert av røsslyng, klokkelyg, og ulike starrarter, til å bli dominert av mer kulturbetingede gressarter. Storfe og sau vil lettere kunne bevege seg fra innmark med kulturmarksgrasarter og dra denne frøbanken opp i kystlyngheia. Med andre ord vil naturtypen kystlynghei rundt landbruksveien over tid transformeres til gjødslat innmarksbeite. Ved godkjenning av beiter til å spre husdyrgjødsel regner en at en når 50 meter ut fra veien ved bruk av gjødselkanon. En kan stipulere at 300 m * 100 m = 30 000m² kystlynghei vil omdannes til innmarksbeite.

Det man derimot ikke vet sikkert er konsekvensen landbruksveien vil ha på den resterende kystlyngheia. Den direkte effekten av oppgjødslingen er at totalarealet til kystlyngheia reduseres, mens den indirekte effekten er vanskelig å forutse. Konsekvensene avhenger blant annet av beitetrykk og skjøtsel. Dersom beitetrykket blir optimalt etter at nytt innmarksbeite er opparbeidet vil beitedyrene holde den resterende kystlyngheia i bedre hevd.

Fylkesmannen *"er negativ til å opne opp for bruk som kan redusere verdien på dette området med spesielle og verdifulle biologiske kvaliteter. Vidareføring av eksisterende beitebruk i*

området er ynskjeleg og heilt naudsynt for å oppretthalde miljøkvalitetane i området ”

I dette tilfellet er det ikke aktuelt å videreføre eksisterende beitebruk ettersom store deler av innmarksbeitet nå er i ferd med å bli fulldyrket. Etter at områdene er fulldyrket må dyra bruke utmarksbeite. Overbeiting her vil kunne føre til at kystlyngheia endres til et fattig finnskjeeggdominert beite. En ser at området gror igjen med løvtre og einer. Det er løyvud SMIL tilskudd for å ta ut bjørketreoppslag. En landbruksvei med innmarksbeite inntil kan kanskje avhjelpe gjengroingen. Dette vet en ikke med sikkerhet, og det er for seint å omgjøre når veien ligger der.

Kystlyngheias områdeomtale og integnet grense Naturbase skal legges til grunn for vurderingen. Ved befaring 4.6.2014 fikk en se at kystlyngheias tilstand i det aktuelle arealet var relativt god. Kystlyngheia ved den omsøkte landbruksveien besto av velholdt røsslyng, noe klokkeløng, bjønnskjeegg, blåtopp m.m. Stedvis var område preget av noe gjengroing med en hel del einer- og bjørketreoppslag. Ut fra flyfoto ser en at store deler av arealet har en del løvtreoppslag. Dette gjenspeiles også i områdeomtalen: *”Lokaliteten er gitt verdi viktig (B-område) under tvil”*. Videre står det: *”Generelt bør beitepresset økes, og partier som ikke beites bør beites. Gjødsling og fysiske inngrep bør unngås.”*

Tiltaket vil medføre vesentlig – det vil si alvorlig eller irreversibel skade på omtrent 30 dekar kartlagt og sterkt truet naturtype. Effekten av tiltaket på det resterende arealet med kystlynghei er usikker. Av disse grunner må forvaltningen gjennom sin beslutning ta sikte på å unngå at det skjer mulig vesentlig skade på naturmangfoldet.

Om § 10: Konsekvensen i dette tilfellet blir at omtrent 30 dekar av 1 347 dekar kystlynghei blir borte. Kystlyngheia er under tvil registrert som (B-område) - regionalt viktig. Det vurderes i dette tilfellet til at omsøkt tiltak er av lite omfang, sett i forhold til kystlyngheias størrelse og verdi. På en annen side sett må en vurdere likebehandlingsprinsippet. Får en bygge vei her, kan en annen bygge vei inn i område en annen plass. Slik kan det bli en gradvis redusering av kystlyngheia. Samlet vurderes det til at omsøkt tiltak vil ha middels negativ påvirkning på naturmangfoldet lokalt.

Om § 11: Prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver vurderes til ikke å være relevant for tiltaket.

Om § 12: En eventuell landbruksvei må legges naturlig i terrenget med god linjeføring slik at den synes minst mulig i landskapet. Eventuell veiskjæring og veiskulder må plastres og sås til.

Konklusjon: Totalt sett vurderes det til at omsøkt landbruksvei vil ha middels negativ konsekvens for naturmangfoldet.

Vurdering etter forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål:

I forskrift om planlegging og godkjenning av veier til landbruksformål leser en i § 1-1 om formålet med forskriften:

”Formålet med denne forskriften er å sikre at planlegging og bygging av veier for landbruksformål skjer på en måte som gir landbruksfaglige helhetsløsninger. Det skal samtidig legges vekt på hensynet til miljøverdier knyttet til naturmiljø, landskap, kulturminner og friluftsliv, og andre interesser som blir berørt av veiframføringen.”

Det søkes om å bygge landbruksvei for å øke gårdens innmarksbeiteareal. Vi ønsker at dagens kulturlandskap blir skjøttet godt, slik at de ikke gror igjen. Det kan derfor være nødvendig å legge forholdene til rette slik at man kommer til med traktor og redskap for å skjøtte arealene på en god og fornuftig måte. Samtidig har kommunen ansvar for at naturmangfold og miljøverdier blir ivaretatt slik nasjonale mål tilsier.

I forbindelse med nydyrking av 29 dekar innmarksbeite har Steinskog Mydland behov for å opparbeide nytt innmarksbeite. Steinskog Mydland har allerede hugget ut deler av gårdens skogarealer for å opparbeide mer innmarksbeite. Området hvor omsøkt landbruksvei er planlagt er trolig det minst ressurskrevende å opparbeide til innmarksbeite, og ligger i tilknytning til eksisterende veinett og innmarksbeite. Dette gir en god landbruksfaglig helhetsløsning.

I denne saken må hensynet som til miljøverdier knyttet til naturmiljø veies opp mot de landbruksfaglige fordelene. Omsøkt landbruksvei vil føre til at naturtypen kystlynghei blir redusert. I dette tilfellet vil omsøkt tiltak føre til at omtrent 30 dekar kystlynghei blir omdannet til innmarksbeite. Sett ut i fra totalarealet til kystlyngheia er det et lite innhugg.

Kystlyngheia er på grunn av tilstanden, størrelsen og at det ikke er registrert noen rødlistearter registrert som regionalt viktig - B. Andre registrerte lyngheier i kommunen innehar f.eks klokkesøte og blir da registrert som nasjonalt viktige - A områder. Selv om området har verdi B er den viktig å ivareta. Det er noe usikkert om hvordan omsøkt landbruksvei vil påvirke tilgrensende kystlyngheiområde. Området er i dag preget av gjengroing. Landbruksveien kan bidra til at kystlyngheia blir bedre ivaretatt. Dette er usikkert. På jæren har en lang erfaring med at landbruksveier og oppgjødsling har før til at kystlyngheia er blitt fragmentert og ødelagt.

Rådmannen ser klart nytten omsøkt landbruksvei vil ha, og videre at Steinskog Mydland trenger mer innmarksbeite. Rådmannen må likevel forholde seg til at naturtypen kystlynghei er sterkt truet. Samt at avgjørelsen kan danne mønster for senere avgjørelser av lignende art. Det vurderes i dette tilfellet til at hensynet til kystlyngheia må veie sterkere enn fordelene landbruksveien vil ha for gårdsbruket.

Kartlagte naturområder og viltområder skal jamfør kommuneplanens retningslinjer pkt c ivaretas i samsvar med Naturmangfoldsloven. Omsøkt tiltak er i strid med kommuneplanens retningslinjer, og søknad bør avslås.

Rådmannen i Gjesdal, 17.08.2015

Knut Underbakke
rådmann

Trine Eide Fossmark
kommunalsjef Samfunnsutvikling

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke signatur.

Vedlegg:

Søknad om bygging av landbruksveg på gnr. 27, bnr. 4, Gjesdal
Gjesdal kommune - gnr.27, bnr.4 - uttale - søknad om bygging av landbruksvei
Uttale til søknad om bygging av landbruksveg på gnr. 27, bnr. 4
Kart Hildegunn Mydland
Oversiktskart Hildegunn Mydland
Uttale til søknad om bygging av landbruksvei på gnr. 27, bnr. 4

